

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.22.0466.N

B.N.,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1170 Brussel, Terhulpensesteenweg 177 bus 7, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

1. **J.V.V.,**

2. **L.D.,**

verweerders,

vertegenwoordigd door mr. Beatrix Vanlerberghe, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de verweerders woonplaats kiezen,

3. **OVAM**, intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, met zetel te 2800 Mechelen, Stationsstraat 110, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0842.399.963,

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de verweerster woonplaats kiest,

4. **ACLAGRO nv**, met zetel te 9032 Wondelgem, Industrieweg 74, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0415.256.901,
5. **ENVIROSOIL nv**, met zetel te 8020 Oostkamp, Siemenslaan 13, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0863.379.776,

verweersters.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Gent van 22 februari 2022.

De zaak is bij beschikking van de eerste voorzitter van 9 november 2023 verwezen naar de derde kamer.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft op 13 november 2023 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Raadsheer Sven Mosselmans heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste onderdeel

Ontvankelijkheid

1. De eerste, tweede en derde verweerders werpen een grond van niet-ontvankelijkheid op: het onderdeel vertoont geen belang daar waar de eiser opkomt tegen een beslissing nopens de rechtspleging die overeenkomstig zijn conclusie is geweest.
2. Anders dan waarvan de verweerders bij hun grond van niet-ontvankelijkheid uitgaan, staat een beslissing nopens de rechtspleging wat betreft de gedingkosten en meer precies de rechtsplegingsvergoeding, los van de partijautonomie.

De grond van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen.

Gegrontheid

3. Krachtens artikel 973, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek worden alle betwistingen die in de loop van het deskundigenonderzoek met betrekking tot dit onderzoek ontstaan tussen de partijen of tussen de partijen en de deskundigen, met inbegrip van het verzoek tot vervanging van de deskundigen en van elke betwisting aangaande de uitbreiding of de verlenging van de opdracht, door de rechter beslecht.

Krachtens artikel 991, § 2, Gerechtelijk Wetboek gelast de rechter, indien één of meer partijen binnen de in § 1 bedoelde termijn niet akkoord gaan met de staat van kosten en ereloon en hun standpunt met redenen omkleden, overeenkomstig artikel 973, § 2, de oproeping van de partijen teneinde het bedrag van de kosten en het ereloon te begroten. De rechter stelt het bedrag vast van de kosten en het ereloon onverminderd eventuele schadevergoeding en interest. Hij houdt hoofdzakelijk rekening met de zorgvuldigheid waarmee het werk werd uitgevoerd, de nakoming van de vooropgestelde termijnen en de kwaliteit van het geleverde werk. Hij kan daarbij ook rekening houden met de moeilijkheid en duur van het gele-

verde werk, de hoedanigheid van de deskundige en de waarde van het geschil. De rechter verklaart het vonnis uitvoerbaar tegen de partij of partijen zoals bepaald voor de consignatie van het voorschot.

Krachtens artikel 991, § 3, Gerechtelijk Wetboek worden deze bedragen in de eindbeslissing als gerechtskosten begroot.

4. Krachtens artikel 1017, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek verwijst ieder eindvonnis, tenzij bijzondere wetten anders bepalen, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten, onverminderd de overeenkomst tussen partijen, die het eventueel bekrachtigt.

Krachtens artikel 1017, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek wordt in een onderzoeksvonnis de beslissing inzake de kosten steeds aangehouden.

Krachtens artikel 1018, eerste lid, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten onder meer de rechtsplegingsvergoeding in de zin van artikel 1022.

Krachtens artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is de rechtsplegingsvergoeding een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

5. Een taxatieprocedure in de zin van artikel 991, § 2, Gerechtelijk Wetboek behelst een tussengeskil, waarbij de gedingkosten worden aangehouden om te worden vereffend in het eindvonnis of -arrest.

6. De toekenning van een rechtsplegingsvergoeding onderstelt een procesverhouding tussen procespartijen.

Een procesverhouding onderstelt dat een partij ten aanzien van een wederpartij een veroordeling nastreeft, minstens een constitutieve of declaratieve rechterlijke uitspraak.

Een gerechtsdeskundige staat als gerechtelijke opdrachthouder buiten de procesverhouding tussen de procespartijen, ook in geval van een taxatieprocedure in de zin van artikel 991, § 2, Gerechtelijk Wetboek die enkel strekt tot rechterlijke vaststelling van het ereloon en de kosten van de gerechtsdeskundige. Dat dergelijke taxatieprocedure een autonoom karakter vertoont, met geëigende procedurele mogelijkheden, heeft niet tot gevolg dat de gerechtsdeskundige als procespartij kan worden beschouwd ten aanzien van de eigenlijke procespartijen.

Een gerechtsdeskundige kan derhalve in het raam van een taxatieprocedure omtrent zijn ereloon en kosten noch aanspraak maken op noch veroordeeld worden tot een rechtsplegingsvergoeding.

7. De appelrechter die de eiser als gerechtsdeskundige in het raam van een taxatieprocedure veroordeelt tot de gedingkosten van de taxatieprocedure met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding ten behoeve van de procespartijen, schendt voormelde bepalingen.

Het onderdeel is gegrond.

8. De door de eerste, tweede en derde verweerders voorgestelde prejudiciële vraag, die gelet op het voormelde vergeefs ervan uitgaat dat een gerechtsdeskundige als procespartij kan worden beschouwd, moet niet worden gesteld.

(...)

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest in zoverre het oordeelt over de gedingkosten.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het hof van beroep te Gent, anders samengesteld.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Koen Mestdagh, als voorzitter, en de raadsheren Ilse Couwenberg, Sven Mosselmans, Myriam Ghyselen en Bruno Lietaert, en in openbare rechtszitting van 18 december 2023 uitgesproken door sectievoorzitter Koen Mestdagh, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

M. Van Beneden

B. Lietaert

M. Ghyselen

S. Mosselmans

I. Couwenberg

K. Mestdagh

VERZOEKSCRIFT TOT CASSATIE

VOOR : De heer **B.N.**,

Eiser tot cassatie,

Vertegenwoordigd en bijgestaan door Meester **Bruno MAES**, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor in 1170 Brussel, Terhulpensesteenweg 177 bus 7, bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan;

TEGEN : 1. De heer **J.V.V.**,

2. Mevrouw **L.D.**,

3. Het **Intern Verzelfstandigd Agentschap OVAM**, ON 0842.399.963, met zetel te 2800 Mechelen, Stationsstraat 110,

4. De **NV ACLAGRO**, ON 0415.256.901, met zetel te 9032 Wondelgem, Industrieweg 74,

5. De **NV ENVIROSOIL**, ON 0863.379.776, met zetel te 8020 Oostkamp, Siemenslaan 13,

Verweerders in cassatie.

* *
*

Aan Mevrouw de Eerste Voorzitter en de Heer Voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de Dames en Heren Raadsheren in het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser tot cassatie legt aan de beoordeling van Uw Hof het arrest voor dat het hof van beroep te Gent op **22 februari 2022** uitsprak in de zaak met rolnummer 2021/AR/102 en 2021/AR/108.

FEITEN EN VOORGAANDEN

1. De eiser verwijst naar het bestreden arrest voor wat betreft de feiten (p. 5-8).
2. De eiser leverde prestaties als gerechtsdeskundige in een geschil tussen de verweerders. De verweerders hebben de erelonen van de eiser betwist overeenkomstig artikel 991 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het hof van beroep hervormde de beslissing van de eerste rechter, zegde voor recht dat de eiser niet gerechtigd is op enige vergoeding en veroordeelde de eiser tot de gerechtskosten van het hoger beroep (met rolnummer 2021/AR/108), vastgesteld als volgt:

- aan de kant van de eerste en de tweede verweerder:
 - rolrecht hoger beroep te betalen aan de Belgische staat: 400,00 euro
 - bijdrage begrotingsfonds hoger beroep: 20,00 euro
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro
- aan de kant van de derde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vierde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vijfde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;

3. De eiser meent het volgende cassatiemiddel tegen deze beslissing te kunnen aanvoeren.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen

- De artikelen 973, 991, 1017, 1018, 1021, 1022 en 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek;
- Het algemeen rechtsbeginsel beschikkingsbeginsel genaamd houdende de autonomie van de procespartijen in het burgerlijk geding zoals eveneens is neergelegd in artikel 1138 2° Gerechtelijk Wetboek

Aangevochten beslissing en motivering

De appelrechter veroordeelt de eiser tot het betalen van de gerechtskosten van het hoger beroep (met rolnummer 2021/AR/108), vastgesteld als volgt:

- aan de kant van de eerste en de tweede verweerder:
 - rolrecht hoger beroep te betalen aan de Belgische staat: 400,00 euro
 - bijdrage begrotingsfonds hoger beroep: 20,00 euro
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro
- aan de kant van de derde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vierde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vijfde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;

De appelrechter doet dit op grond van de volgende motieven in het bestreden arrest (p. 14-15):

“5 De gerechtskosten

Deze beroepsprocedure geeft wel degelijk aanleiding tot het vaststellen van gerechtskosten. Naast het verschuldigde griffierecht, past het voor deze afzonderlijke beroepsprocedure ook een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen die immers een forfaitaire tegemoetkoming is voor de tussenkomst van de advocaten in de beroepsprocedure. Er zijn geen redenen om te toewijzing van de kosten van deze procedure uit te stellen tot bij de beslissing over de grond van het geschil tussen de partijen, dat nog hangende is voor de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge.

De [eiser] wordt in het ongelijk gesteld en moet daarom de gerechtskosten van deze beroepsprocedure dragen.

Weliswaar dienen de [eerste en de tweede verweerder] de kosten te dragen verbonden aan het aparte verzoekschrift hoger beroep (met rolnummer 2021/AR/102) dat een

tweede maal werd neergelegd wegens materiële vergissingen. Voor dit apart rolnummer is echter ook een afzonderlijk griffierecht verschuldigd.

Voor de vaststelling van die rechtsplegingsvergoeding overeenkomstig artikel 1022 Ger.W., uitgevoerd bij KB van 26 oktober 2007 moet, bij gebrek aan redenen tot afwijking ervan, het geïndexeerde basisbedrag gehanteerd worden.

Vermits de waarde van de vorderingen, bepaald zoals voorzien in de artikelen 557 tot 562 en artikel 618 Ger.W. in de schijf van 20.000,01 tot 40.000,00 euro bevindt, is het basisbedrag van 2.600,00 euro toepasselijk”.

Grieven

4. Volgens **artikel 973, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek** worden alle betwistingen die in de loop van het deskundigenonderzoek met betrekking tot dit onderzoek ontstaan tussen de partijen of tussen de partijen en de deskundigen, met inbegrip van het verzoek tot vervanging van de deskundigen en van elke betwisting aangaande de uitbreiding of de verlenging van de opdracht, door de rechter beslecht. De partijen en de deskundigen kunnen zich daartoe bij gewone brief, met vermelding van de redenen, tot de rechter wenden. De rechter gelast onmiddellijk de oproeping van de partijen en de deskundigen.

De griffier geeft binnen acht dagen bij gewone brief kennis van de oproeping aan de partijen, hun raadslieden en de deskundige.

In afwijking van het derde lid geeft de griffier binnen acht dagen kennis van de oproeping bij gerechtsbrief:

- 1° aan de partijen die verstek hebben laten gaan;
- 2° aan de gerechtsdeskundigen van wie de vervanging wordt gevraagd of betwist;
- 3° aan de gerechtsdeskundigen die het voorwerp zijn van een vraag tot uitbreiding of verlenging van hun opdracht, of van een betwisting van die vraag.

De verschijning in raadkamer vindt plaats binnen een maand na de oproeping. De rechter doet binnen acht dagen uitspraak bij met redenen omklede beslissing.

De kennisgeving van deze beslissing door de griffier gebeurt overeenkomstig het derde en vierde lid. In geval van een verzoek tot vervanging, weigering van de opdracht door de deskundige of ongewettigde afwezigheid van de deskundige tijdens de installatievergadering, gebeurt de kennisgeving naargelang van het geval aan de

deskundige wiens taak is bevestigd of aan de deskundige die van zijn taak is ontheven en de nieuw aangestelde deskundige.

Op grond van **artikel 991, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek** gelast de rechter, indien één of meer partijen binnen de in § 1 bedoelde termijn niet akkoord gaan met de staat van kosten en ereloon en hun standpunt met redenen omkleden, overeenkomstig artikel 973, § 2, de oproeping van de partijen teneinde het bedrag van de kosten en het ereloon te begroten.

De rechter stelt het bedrag vast van de kosten en het ereloon onverminderd eventuele schadevergoeding en intresten.

Hij houdt hoofdzakelijk rekening met de zorgvuldigheid waarmee het werk werd uitgevoerd, de nakoming van de vooropgestelde termijnen en de kwaliteit van het geleverde werk. Hij kan daarbij ook rekening houden met de moeilijkheid en duur van het geleverde werk, de hoedanigheid van de deskundige en de waarde van het geschil.

De rechter verklaart het vonnis uitvoerbaar tegen de partij of partijen zoals bepaald voor de consignatie van het voorschot.

Luidens **artikel 991, § 3 van het Gerechtelijk Wetboek** worden deze bedragen in de eindbeslissing als gerechtskosten begroot.

Krachtens **artikel 1017, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek** verwijst, tenzij bijzondere wetten anders bepalen, ieder eindvonnis, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten, onverminderd de overeenkomst tussen partijen, die het eventueel bekrachtigt.

Volgens het **laatste lid** van deze bepaling wordt in een onderzoeksvonnis de beslissing inzake kosten steeds aangehouden.

Artikel **1018 van het Gerechtelijk Wetboek** bepaalt wat de kosten omvatten, waaronder (6°) de rechtsplegingsvergoeding, zoals bepaald in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek.

Luidens artikel **1021, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek** kunnen partijen een omstandige opgave indienen van hun onderscheiden kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, zoals bepaald in artikel 1022. In dat geval worden de kosten in het vonnis vereffend.

Volgens **artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek** is de rechtsplegingsvergoeding een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

Na het advies te hebben ingewonnen van de Orde van Vlaamse Balies en van de Ordre des barreaux francophones et germanophone, stelt de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de basis-, minimum- en maximumbedragen vast van de rechtsplegingsvergoeding, onder meer in functie van de aard van de zaak en van de belangrijkheid van het geschil.

Op verzoek van een van de partijen, dat in voorkomend geval wordt gedaan na ondervraging door de rechter, kan deze bij een met bijzondere redenen omklede beslissing ofwel de vergoeding verminderen, ofwel die verhogen, zonder de door de Koning bepaalde maximum- en minimumbedragen te overschrijden. Bij zijn beoordeling houdt de rechter rekening met:

- de financiële draagkracht van de verliezende partij, om het bedrag van de vergoeding te verminderen;
- de complexiteit van de zaak;
- de contractueel bepaalde vergoedingen voor de in het gelijk gestelde partij;
- het kennelijk onredelijk karakter van de situatie.

Indien de in het ongelijk gestelde partij van de tweedelijns juridische bijstand geniet, wordt de rechtsplegingsvergoeding vastgelegd op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie. Wat dit punt betreft, omkleedt de rechter zijn beslissing tot verlaging met bijzondere redenen.

Wanneer binnen eenzelfde gerechtelijke band meerdere partijen de rechtsplegingsvergoeding ten laste van één of meer in het ongelijk gestelde partijen genieten, bedraagt het bedrag ervan maximum het dubbel van de maximale rechtsplegingsvergoeding waarop de begunstigde die gerechtigd is om de hoogste vergoeding te eisen aanspraak kan maken. Ze wordt door de rechter tussen de partijen verdeeld.

Geen partij kan boven het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding worden aangesproken tot betaling van een vergoeding voor de tussenkomst van de advocaat van een andere partij.

Wanneer het geding wordt afgesloten met een beslissing gewezen bij verstek en geen enkele in het ongelijk gestelde partij ooit is verschenen, of wanneer alle in het ongelijk gestelde partijen op de inleidende zitting zijn verschenen maar de rechtsvordering niet hebben betwist, of wanneer zij uitsluitend uitstel van betaling vragen, is het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding dat van de minimumvergoeding.

Geen enkele vergoeding is verschuldigd ten laste van de Staat wanneer het arbeidsauditoraat een rechtsvordering instelt voor de arbeidsgerechten overeenkomstig artikel 138bis, § 2.

Eerste onderdeel

5. Wanneer een van de procespartijen niet akkoord gaat met de staat van kosten en ereloon van een gerechtsdeskundige en haar standpunt met redenen omkleedt, worden de partijen overeenkomstig artikel 973, § 2, opgeroepen teneinde het bedrag van de kosten en het ereloon te begroten.

Een dergelijk *taxatiegeschil* over het ereloon van een gerechtsdeskundige, betreft geen afzonderlijk *geschil* in de zin van artikel 1017 e.v. Ger.W. Het is een tussengeschild in het kader van de bevolen onderzoeksmaatregel. Het vonnis dat hierover uitspraak doet betreft aldus een onderzoeksvonnis waarvan de beslissing over de kosten, conform artikel 1017, laatste lid Ger.W. wordt aangehouden.

Er zijn dan ook geen gerechtskosten te vereffenen indien de kosten- en ereloonstaat van de gerechtsdeskundige wordt betwist en de rechter deze staat moet toetsen ter gelegenheid van een taxatiegeschil.

Een taxatiegeschil geeft bijgevolg geen aanleiding tot een veroordeling in de kosten. Een taxatiegeschil geeft evenmin aanleiding tot een veroordeling tot een rechtsplegingsvergoeding.

6. Uit de “synthesebesluiten” van de eiser van 14 september 2021, waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de eiser omstandig aanvoerde dat de regeling inzake de rechtsplegingsvergoeding in onderhavig geschil niet gold (p. 21, randnummer 3.8).

7. De appelrechter zegde voor recht dat de eiser als gerechtsdeskundige niet gerechtigd is op enige vergoeding.

De appelrechter zegde vervolgens dat deze beroepsprocedure “*wel degelijk aanleiding geeft tot het vaststellen van gerechtskosten*”, dat “[n]aast het verschuldigde griffierecht, [...] het [past] voor deze afzonderlijke beroepsprocedure ook een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen” en dat “[e]r [...] geen redenen [zijn] om de toewijzing van de kosten van deze procedure uit te stellen tot bij de beslissing over de grond van het geschil tussen de partijen” (arrest, p. 14).

De appelrechter veroordeelde de eiser tot de gerechtskosten van het hoger beroep, vastgesteld als volgt:

- aan de kant van de eerste en de tweede verweerder:
 - rolrecht hoger beroep te betalen aan de Belgische staat: 400,00 euro
 - bijdrage begrotingsfonds hoger beroep: 20,00 euro
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro
- aan de kant van de derde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vierde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;

- aan de kant van de vijfde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;

Het bestreden arrest schendt zodoende de **artikelen 973, § 2, 991, § 2, en § 3, 1017, 1018 en 1022 van het Gerechtelijk Wetboek**.

Tweede onderdeel

8. De rechter die een partij veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan een andere partij, terwijl deze laatste deze rechtsplegingsvergoeding niet had gevorderd, doet uitspraak ‘ultra petita’ en miskent het algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd, zoals vervat in artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek

9. Uit de “tweede repliek- en synthesebesluiten” van 13 december 2021 van de eerste twee verweerders, die deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de eerste twee verweersters zowel in hooforde als in ondergeschikte orde vorderden om de uitspraak over de kosten aan te houden (p. 19-20):

“5. GEVRAAGDE BESCHIKKEND GEDEELTE M.B.T. HET HOGER BEROEP ZOALS INGESTELD DOOR [eerste en tweede verweerder]

94. [Eerste en tweede verweerder] verzoeken dat uw HOF in hooforde in het tussen te komen arrest als volgt zou beslissen over het hoger beroep ingesteld door [eerste en tweede verweerder]:

*“(…).
Houdt de uitspraak over de kosten aan.”*

95. [Eerste en tweede verweerder] verzoeken dat uw HOF in ondergeschikte orde in het tussen te komen arrest als volgt zou beslissen over het hoger beroep ingesteld door [eerste en tweede verweerder]:

*“(…)
Houdt de uitspraak over de kosten aan.”*

10. De appelrechter veroordeelde de eiser niettemin tot het betalen van de kosten, die in hoofde van de eerste en de tweede verweerder door de appelrechter worden begroot, naast de rolrechten en de bijdrage begrotingsfonds, op een rechtsplegingsvergoeding van 2.600 euro (arrest, p. 15).

11. De appelrechter kende aldus een vordering toe die niet was gevorderd. Het bestreden arrest schendt bijgevolg **artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek, evenals het beschikkingsbeginsel.**

Derde onderdeel

12. Indien een procespartij haar kosten overeenkomstig artikel 1021 van het Gerechtelijk Wetboek niet begroot, kan de rechter deze ook niet vereffenen.

De rechter die een partij veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan een andere partij, terwijl deze laatste deze rechtsplegingsvergoeding niet had gevorderd, doet uitspraak ‘ultra petita’ en miskent het algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd, zoals vervat in artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek

13. Uit de “syntheseconclusie hoger beroep betreffende de ereloonstaat van de gewraakte deskundige” van 25 oktober 2021, die deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de derde verweerder louter vorderde “*in alle situaties de gerechtskosten en RPV ten laste van [eiser] te leggen*” (p. 15).

De derde verweerder heeft de rechtsplegingsvergoeding niet begroot. De appelrechter kon deze kosten dan ook niet vereffenen.

14. De appelrechter veroordeelde de eiser niettemin tot het betalen van de kosten, die in hoofde van de derde verweerder worden begroot op een rechtsplegingsvergoeding van 2.600 euro.

15. De appelrechter kende aldus een vordering toe die niet was gevorderd. Het bestreden arrest schendt bijgevolg **artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek, evenals het beschikkingsbeginsel.**

Minstens vereffende de appelrechter aldus reeds kosten die door deze partij niet waren begroot en schendt het arrest zodoende **artikel 1021 van het Gerechtelijk Wetboek** en, voor zover als nodig, de **artikelen 1017, 1018 en 1022 van het Gerechtelijk Wetboek.**

Vierde onderdeel

16. Uit de “syntheseconclusie hoger beroep betreffende de ereloonstaat van de gewraakte deskundige” van 5 oktober 2021, waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de vierde verweerder vorderde (p. 15):

- *“kosten naar recht lastens [eiser]”*

De vierde verweerster vorderde bijgevolg geen rechtsplegingsvergoeding. Minstens werd deze rechtsplegingsvergoeding niet begroot.

17. De appelrechter veroordeelde de eiser niettemin tot het betalen van de kosten, die in hoofde van de vierde verweerder worden begroot op een rechtsplegingsvergoeding van 2.600 euro.

18. De appelrechter kende aldus een vordering toe die niet was gevorderd. Het bestreden arrest schendt bijgevolg **artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek**, evenals **het beschikkingsbeginsel**.

Minstens vereffende de appelrechter aldus reeds kosten die door deze partij niet waren begroot en schendt het arrest zodoende **artikel 1021 van het Gerechtelijk Wetboek** en, voor zover als nodig, **de artikelen 1017, 1018 en 1022 van het Gerechtelijk Wetboek**.

Vijfde onderdeel

19. Uit de “syntheseberoepsbesluiten” van 22 oktober 2021 van de vierde verweerster verweerders, waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de vijfde verweerster haar kosten heeft begroot op “nihil” (p. 13) :

“Kostenstaat

- *Nihil*”

20. De appelrechter veroordeelde de eiser tot het betalen van de kosten, die in hoofde van de vijfde verweerster worden begroot op een rechtsplegingsvergoeding van 2.600 euro.

21. De appelrechter kende aldus een vordering toe die niet was gevorderd. Het bestreden arrest schendt bijgevolg **artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek**, evenals **het beschikkingsbeginsel**.

Besluit bij het enig middel:

In zoverre de appelrechter in een taxatiegeschil betreffende de erelonen van een gerechtsdeskundige oordeelde dat er *“geen redenen zijn om de toewijzing van de kosten van deze procedure uit te stellen tot bij de beslissing over de grond van het geschil tussen de partijen”*, dat *“de [eiser] (...) in het gelijk [wordt] gesteld en (...) daarom de gerechtskosten van deze beroepsprocedure [moet] dragen”* en dat *“voor de vaststelling*

van die rechtsplegingsvergoeding overeenkomstig artikel 1022 Ger.W., uitgevoerd bij KB van 26 oktober 2007, (...), bij gebrek aan redenen tot afwijking ervan, het geïndexeerde basisbedrag gehanteerd [moet] worden,” terwijl er in een taxatiegeschil aangaande de kosten en erelonen van de gerechtsdeskundige geen aanleiding is tot een veroordeling in de kosten en een rechtsplegingsvergoeding, schendt het **arrest de artikelen 973, 991, 1017, 1018 en 1022 van het Gerechtelijk Wetboek** door de eiser te veroordelen tot het betalen van de gerechtskosten van het hoger beroep (rolnummer 2021/AR/108), vastgesteld als volgt

- aan de kant van de eerste en de tweede verweerder:
 - rolrecht hoger beroep te betalen aan de Belgische staat: 400,00 euro
 - bijdrage begrotingsfonds hoger beroep: 20,00 euro
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro
- aan de kant van de derde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vierde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;
- aan de kant van de vijfde verweerder:
 - rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 2.600 euro;

Bovendien blijkt uit de syntheseconclusies van alle verweerders niet dat zij een rechtsplegingsvergoeding hebben gevorderd, of ten minste niet hebben begroot. De appelrechter kende aldus bedragen toe die niet waren gevorderd. Het bestreden arrest schendt bijgevolg **artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek**, evenals **het beschikkingsbeginsel** en, voor zover als nodig, **de artikelen 1017 en 1022 van het Gerechtelijk Wetboek**. Minstens vereffende de appelrechter de rechtsplegingsvergoedingen terwijl ze door de partijen niet waren begroot waardoor het arrest **artikel 1021 van het Gerechtelijk Wetboek** en, voor zover als nodig **de artikelen 1017, 1018 en 1022 van het Gerechtelijk Wetboek** schendt.

TOELICHTING

22. Er is betwisting in de rechtsleer en in de rechtspraak over de vraag of een taxatiegeschil over de kosten en erelonen van een gerechtsdeskundige aanleiding geeft tot een veroordeling in de kosten van het geding en tot een rechtsplegingsvergoeding (Zie o.m. T. TOREMANS, “De gerechtsdeskundige als procespartij in het geding waarin hij werd aangesteld”, *P&B* 2021, (203) 205).

Volgens een bepaalde strekking is er géén rechtsplegingsvergoeding verschuldigd is voor het taxatiegeding (B. VAN DEN BERGH, “Gerechtelijk deskundigenonderzoek in burgerlijke zaken” in *APR*, Mechelen, Kluwer, 2019, 395; B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, “De RPV en de rechtsmandataris”, in B. VAN DEN BERGH e.a. “*Wie zal*

dat betalen ...?" De rechtsplegingsvergoeding ont(k)leed, Mechelen, Kluwer, 2021, 36; T. TOREMANS, "Artikel 991 Ger.W.", *Comm. Ger.*, Mechelen, Kluwer, losbl. 11; zie ook: Brussel 7 januari 2021, *JT* 2021, afl. 6855, 321; Brussel 25 juni 2013, *TBO* 2013, 236; Gent 4 juni 2014, *P&B* 2015, 27; Gent 13 mei 2013, *NJW* 2014, 517, noot C. VAN SEVEREN; Antwerpen 19 september 2001, *P&B* 2002, 61; Luik 30 maart 2000, *RGAR* 2001, nr. 13.452; Antwerpen 19 september 2001, *P&B* 2001, 61; Brussel 15 mei 2012, *RW* 2013-14, 27; Brussel 9 mei 2008, *JT* 2008, afl. 6314, 390).

Deze strekking verdient volgens de eiser bijval. De gerechtsdeskundige is inderdaad geen *gedingpartij* en er bestaat dus geen procesverhouding tussen de deskundige en de partijen, zodat er bij een taxatieprocedure ook geen sprake kan zijn van een in het ongelijk gestelde partij. De procedure van taxatie geen geschil betreft tussen de partijen in de zin van artikel 1017 e.v. Ger.W. De taxatie brengt geen procesverhouding teweeg tussen de procespartijen en de deskundige. De deskundige "vordert" niets van de partijen maar vraagt slechts zijn staat vast te stellen, zodat deze in het eindvonnis kan worden vereffend. De beslissing van een rechter over de erelonen van de gerechtsdeskundigen, betreft dan ook een *onderzoeksvonnis*, waarin de kosten moeten worden aangehouden.

Volgens een andere strekking wordt een autonoom taxatiegeschil wel degelijk een zelfstandig tussengeskil. Deze theorie verzelfstandigt dit incident en laat dan binnen het tussengeding wel toewijzing van gerechtskosten en rechtsplegingsvergoeding toe (T. TOREMANS, "De gerechtsdeskundige als procespartij in het geding waarin hij werd aangesteld", *P&B* 2021, (203) 208; P. TAELEMAN en S. VOET "De verhaalbaarheid van de advocatenhonoraria: analyse van een aantal knelpunten na één jaar toepassing" in P. VAN ORSHOVEN en B. MAES (eds.) *De proceswetten van 2007... revisited!*, Brugge, die Keure, 2009, 153, nr. 26; T. LYSSENS en L. NAUDTS, "De begroting van de kosten en het ereloon van de deskundige" (noot onder Antwerpen 1 oktober 2015), *Limb. Rechtsl.* 2016, (287) 297; Antwerpen 7 september 2011, *RW* 2013-2014, 1426; Orb. Henegouwen 16 oktober 2020, *JT* 2021, 214;).

23. Uw Hof deed hier, voor zover de eiser bekend, nog geen uitspraak over.

24. Alleszins blijkt uit de conclusies van de eerste, tweede, vierde en vijfde verweerders niet dat zij een begrote rechtsplegingsvergoeding hebben gevorderd.

De rechter die een partij veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan een andere partij, terwijl deze laatste deze rechtsplegingsvergoeding niet had gevorderd, doet uitspraak 'ultra petita' en miskent het algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd, zoals vervat in artikel 1138, 2° van het Gerechtelijk Wetboek (Cass. 26 april 2018, AR C.17.0420.N, [ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.11](https://www.eclif.be/CASS:2018:ARR.20180426.11); Cass. 18 september 2014, AR C.12.0237.F,

[ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140918.5](#); B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, “De RPV en het beschikkingsbeginsel”, in B. VAN DEN BERGH e.a. “*Wie zal dat betalen ...?*” *De rechtsplegingsvergoeding ont(k)leed*, Mechelen, Kluwer, 2021, 115 e..v.).

De derde verweerder vorderde weliswaar in algemene bewoordingen de “RPV” ten laste van de eiser te leggen, maar liet verder na deze te begroten.

Artikel 1021 Ger.W. bepaalt dat partijen een omstandige opgave kunnen indienen van hun onderscheiden kosten, met inbegrip van de vergoedingen voor uitgaven en rechtspleging, bepaald in artikel 1022. In dat geval worden de kosten in het vonnis vereffend. Indien de partijen nalaten de rechtsplegingsvergoeding te begroten, kan de rechter deze ook niet vereffenen (B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, “De RPV en het beschikkingsbeginsel”, in B. VAN DEN BERGH e.a. “*Wie zal dat betalen ...?*” *De rechtsplegingsvergoeding ont(k)leed*, Mechelen, Kluwer, 2021, 116 e..v.).

Het arrest is, in zoverre het oordeelt over de kosten, dan ook niet naar recht verantwoord.

OM DEZE REDENEN

Besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, voor eiser, tot de vernietiging van het aangevochten arrest en de verwijzing van de zaak en de partijen naar een ander hof van beroep, kosten als naar recht.

Brussel, 21 november 2022

Voor eiser tot cassatie,
zijn raadsman

Bruno Maes